

* Особенности описания
опыта педагогической
деятельности

Глинская О.А.,

*методист центра поддержки инновационной
образовательной практики и конкурсного движения
ГУО «Минский областной институт развития
образования»*

* Опыт педагогической деятельности

ПРАКТИКА ОПТИМАЛЬНОГО РЕШЕНИЯ
ОПРЕДЕЛЕННЫХ ЗАДАЧ

* Источники педагогического опыта

ПОВТОРЯЕМОСТЬ (РЕГУЛЯРНОСТЬ)
ОПРЕДЕЛЕННЫХ ЗАДАЧ

* Процесс обучения

* Основные компоненты обобщенного педагогического опыта

- * Проблема: несоответствие имеющихся **результатов** желаемым (*что не устраивало?*)
- * Основная идея (*что предполагалось изменить для улучшения результатов?*)
- * Теоретические основания идеи (*конкретные положения, кем сформулированы?*)
- * Практика реализации идеи (1. 2. 3. 4. 5....)
- * Результаты реализации идеи (**факты**)
- * Условия эффективности реализации идеи

* Структура описания педагогического опыта

1. Информационный блок

Тема опыта

Цель опыта

Задачи опыта

Длительность работы над опытом

2. Описание технологии опыта

Ведущая идея опыта

Описание сути опыта

Результативность и эффективность опыта

3. Заключение

Приложения

* Тема опыта

* указывает на **результат**, опыт достижения которого представлен в работе, и **способ достижения** данного результата

* Основные требования к содержанию и результатам образовательного процесса

Учебные программы общего среднего
образования

**Выкарыстанне краязнаўчага матэрыялу
для фарміравання камунікатыўнай кампетэнцыі
на ўроках беларускай мовы на II ступені агульнай
сярэдняй адукацыі**

Организационно-содержательные аспекты
обобщения и представления опыта педагогической
деятельности по филологическим дисциплинам /
сост. : Н. П. Демина, Т. П. Гулицкая, Л. В. Камлюк-
Ярошенко; ГУО «Мин. обл. ин-т развития
образования». - Минск : Мин. обл. ин-т развития
образования, 2018. - С. 15-27.

* Тема опыта

«ЧТО» + «для чего»

Выкарыстанне краязнаўчага матэрыялу
для фарміравання камунікатыўнай кампетэнцыі вучняў
II ступені агульнай сярэдняй адукацыі
на ўроках беларускай мовы

Фарміраванне камунікатыўнай кампетэнцыі
вучняў II ступені агульнай сярэдняй адукацыі
на аснове выкарыстання краязнаўчага матэрыялу
на ўроках беларускай мовы

* Актуальность опыта

- содержит обоснование

- * актуальности **цели** опыта для обеспечения качества образования
- * **затруднений** в образовательной практике, которые препятствуют достижению цели

* Актуальность опыта

Улічваючы, што **фарміраванне камунікатыўных уменняў** ... — адна з асноўных задач вывучэння прадмета «Беларуская мова», гэтым пытаннем у метадычнай літаратуры надаецца шмат увагі.

У педагагічнай практыцы **маецца пэўны арсенал сродкаў**, якія з'яўляюцца дапаможнікамі ў вырашэнні дадзенай праблемы.

Аднак паколькі праблема не знікае, **актуальным застаецца пытанне пошуку дзейсных сродкаў** фарміравання камунікатыўнай кампетэнцыі вучняў.

* Цель опыта

- должна конкретизировать тему

Стварэнне ўмоў для

фарміравання камунікатыўнай кампетэнцыі
навучэнцаў II ступені агульнай сярэдняй адукацыі
шляхам **выкарыстання** **кразнаўчага матэрыялу**
на ўроках беларускай мовы

* Цель опыта

- должна конкретизировать тему
- фарміраванне камунікатыўных уменняў вучняў на аснове авалодання **маўленчай тэорыяй і культурай маўлення**, імі спосабамі перадачы думкі ў вуснай і пісьмовай формах, уменнямі ствараць самастойныя вусныя і пісьмовыя выказванні **розных тыпаў, стыляў і жанраў** шляхам выкарыстання краязнаўчага матэрыялу на ўроках беларускай мовы

Маўленча-камунікатыўная кампетэнцыя

Вучэбная праграма па вучэбным прадмеце «Беларуская мова» для VII класа ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі з беларускай і рускай мовамі навучання і выхавання

* Задачи опыта

- «шаги» достижения цели

- 1) выявлять патэнцыял краязнаўчага матэрыялу для фарміравання камунікатыўнай кампетэнцыі на розных этапах урокаў у 5-9 класах
- 2) распрацаваць і прадставіць практычны матэрыял па тэме вопыту
- 3) прааналізаваць эфектыўнасць выкарыстання краязнаўчага матэрыялу для фарміравання камунікатыўнай кампетэнцыі вучняў

* Длительность работы по теме опыта

- не менее 3-х лет

«Для мяне цікавасць да краязнаўства ўзнікла ў 2011 годзе, калі прыняла ўдзел у рэспубліканскім конкурсе па стварэнні летапісу роднай вёскі.

Сабраўшы матэрыял, зразумела, што яго можна выкарыстоўваць на ўроках беларускай мовы і літаратуры.

Спачатку ўключэнне краязнаўчага матэрыялу было эпизадным, а апошнія пяць гадоў - гэта апора пры арганізацыі ўрокаў роднай мовы, накіраваных на фарміраванне камунікатыўнай кампетэнцыі вучняў».

* Ведущая идея опыта

- мысль о том, что позволит обеспечить достижение цели

«На мой погляд, выкарыстанне кразнаўчага матэрыялу з’яўляецца важнейшым складнікам эфектыўнага ўрока беларускай мовы.

Гэта той матэрыял, што здольны зацікавіць, актывізаваць, стымуляваць вучняў да авалодання механізмам прымянення моўных сродкаў у розных відах і жанрах маўленчай дзейнасці, дапамагчы пераарыентавацца з пазіцыі «ведаць, каб памятаць» на пазіцыю «ведаць, каб умець і дзейнічаць».

* Описание сути опыта

Основные положения теории, концепции, научного подхода, которые являются основой опыта (1-2 абзаца с указанием авторов и ссылками на источники)

«Да вызначэння сутнасці камунікатыўнай кампетэнцыі існуюць розныя падыходы.

Паводле азначэння С.В. Мартынкевіч, гэта...[1, с.82].

У сваёй рабоце прытрымліваюся **думкі**, што фарміраванне камунікатыўнай кампетэнцыі адбываецца на аснове камунікатыўна-дзеяснага падыходу.

Спачатку вучні засвойваюць тэарэтычныя паняцці (тэорыя тэксту), затым выпрацоўваюць маўленчыя ўменні пры выкананні рэцэптыўных, рэпрадуктыўных і творчых заданняў [2, с.6]».

* Описание сути опыта

Как данные положения реализованы на практике:

- изменен подход к отбору содержания;
- изменен способ организации учебно-познавательной деятельности учащихся;
- отобраны, систематизированы и апробированы методы, приемы эффективной организации учебно-познавательной деятельности;
- др.

* Описание сути опыта

Как данные положения реализованы на практике:

* изменен подход к отбору содержания

«Школьные падручнікі насычаны тэкстамі, якія дапамагаюць вучням авалодаць механізмам прымянення моўных сродкаў у розных відах і жанрах маўленчай дзейнасці.

Тым не менш выкарыстанне крязаўчага матэрыялу з'яўляецца не толькі дадатковым аздабленнем урока роднай мовы, але і зручным для аналізу, карысным пры запісах, здольным выклікаць патрэбу выказацца.

Важна ўважліва ставіцца да тэкстаў – «мовы ў дзеянні», каб дадзены матэрыял даў магчымасць арганізаваць рэальнае маўленчае асяроддзе, дазволіў уключыць вучняў у актыўную маўленчую дзейнасць».

* Описание сути опыта

- последовательность действий педагога, учащихся

«При падрыхтоўцы да ўрокаў стаўлю перад сабой «пяць пытанняў»: Навошта (з якой мэтай)? Што (які матэрыял)? Калі (пры вывучэнні якой тэмы і на якім этапе ўрока)? Колькі (які аб'ём)? Як (з выкарыстаннем якіх сродкаў навучання)?

Каб пазбегнуць хаатычнасці, лексічныя тэмы пазначаю ў каляндарна-тэматычным планаванні ў пачатку навучальнага года.

Сабраны матэрыял сістэматызаваны па раздзелах: гістарычныя падзеі і геаграфічная адметнасць краю, самабытнасць мовы, святы і традыцыі, літаратурная старонка, прырода, значныя аб'екты, знакамiтыя людзі. Гэта садзейнічае наапаўненню неабходнага лексічнага запаса для стварэння ўласных выказванняў па канкрэтнай тэме.

На аснове краязнаўчага матэрыялу ствараю практыкаванні камунікатыўнага характару (дадатак 2)».

* Описання суті опыта

- послідовальность действий педагога, учащихся

«Фарміраванне камунікатыўнай кампетэнцыі адбываецца па розных напрамках і **паэтапна**:

колькаснае назапашванне (папаўненне слоўнікавага запасу, павелічэнне аб'ёму выказвання)

і якасныя змены (правільнасць вымаўлення, развіццё звязнага маўлення, разуменне маўлення)».

* Описание сути опыта

- последовательность действий педагога, учащихся

«Улічваючы ўзроставыя асаблівасці дзяцей, матэрыял падаю з паступовым павелічэннем аб'ёму і складанасці.

Напрыклад, на арыентацыйна-матывацыйным этапе пры вывучэнні ў 5 класе тэмы «Агульнаўжывальныя словы і словы абмежаванага ўжытку» прапаную сказ, з якім я сутыкнулася ў размове з мясцовымі жыхарамі:

- Ідзі у прывен, адчыні шопачку, вазьмі сподачак з маслам, пасля пойдзем нарвём цяцівак, бо шатацца трэба.

Краязнаўчы матэрыял для вучняў 7-8 класаў выбіраю больш інфармацыйны. Лічу, што эфектыўна яго выкарыстоўваць на аперацыйна-пазнавальным этапе».

* Результативность и эффективность опыта

Оценка результативности опыта осуществляется согласно определенным критериям и показателям.

Конкретные факты (цифры) подтверждают положительную динамику транслируемых результатов опыта.

«Паколькі сфарміраванасць камунікатыўнай кампетэнцыі заключаецца ў авалоданні культурай маўлення, правіламі маўленчых зносін, уменнямі ствараць самастойныя пісьмовыя і вусныя выказванні розных тыпаў, стыляў і жанраў, прааналізавала гэтыя складальнікі ў дзевяцікласнікаў, на ўроках з якімі актыўна рэалізоўвала патэнцыял краязнаўчага матэрыялу з 5 класа.

З 10 чалавек у 7 вучняў камунікатыўная кампетэнцыя сфарміравана ў большай ступені. Практычна 90% - валодае правіламі маўленчых зносін, 70% - умею ствараць вусныя выказванні розных тыпаў, стыляў, жанраў (дадатак 4)».

* Заключение

Конкретные выводы и предложения, вытекающие из опыта

Перспективы совершенствования опыта

Рекомендации по использованию опыта в образовательной практике

* Заключение

«Калі на кожным уроку надаваць увагу ўдасканалванню маўленчай практыкі вучняў праз арганізацыю вуснай гутаркі, стварэнне дыялогу, дыскусіі, публічных выступленняў, выкарыстоўваючы краязнаўчы матэрыял, магчыма дасягнуць свабоды самавыражэння, асноўнай мэты - сфарміраванасці камунікатыўнай кампетэнцыі.

Краязнаўчы матэрыял можна ўключаць у работу на любым этапе ўрока, пры вывучэнні любой тэмы як моўны матэрыял, як стымулятар для фарміравання камунікатыўнай кампетэнцыі вучняў. Толькі да яго адбору неабходна падыходзіць вельмі адказна, улічваючы аб'ём і складанасць для рознага ўзросту, карыстаючыся правіламі «пяці пытанняў».

Лічу, што мой вопыт можа быць выкарыстаны настаўнікамі беларускай мовы і літаратуры, паколькі кожны куток мае сваю адметную гісторыю і культуру і педагогаў, якім цікава краязнаўства».

* Приложения

- * технологические карты, планы-конспекты уроков / занятий
- * примеры дидактических материалов
- * таблицы, диаграммы с данными, подтверждающими результативность опыта
- * список публикаций автора по теме опыта

* Приложения

Дадатак 1. Урок у 8 класе «Сачыненне-апісанне помніка гісторыі (культуры)»

Дадатак 2. Прыклады практыкаванняў камунікатыўнага характару, якія можна выкарыстоўваць на аснове крэзнаўчага матэрыялу

Дадатак 3. Выніковасць выканання творчых заданняў камунікатыўнага характару

Дадатак 4. Сфарміраванасць камунікатыўнай кампетэнцыі ў вучняў 9 класа